ปาฐกถาธรรม

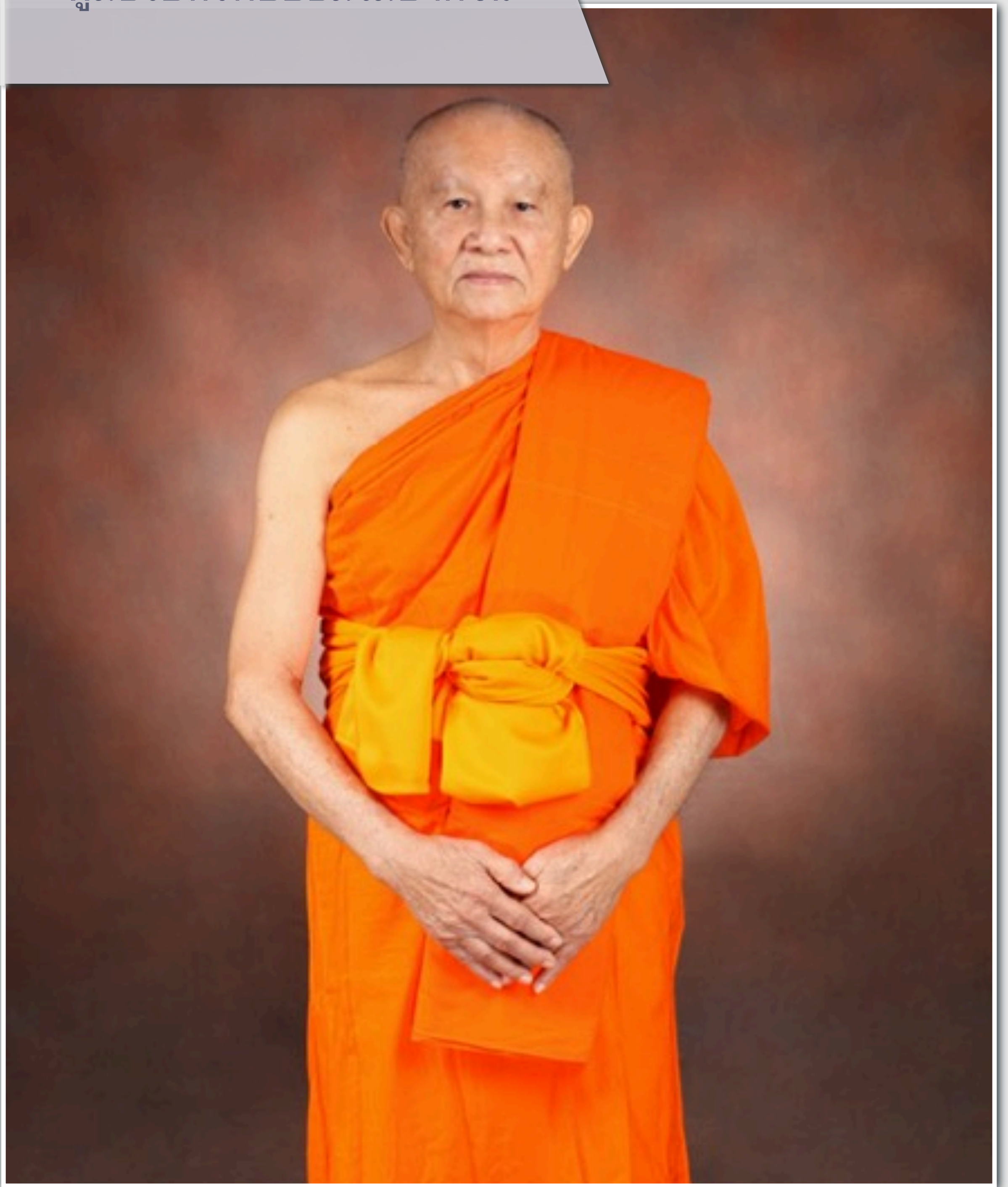
ผู้มีอริยทรัพย์ย่อมไม่ยากจน

พระเทพญาณมงคล (เสริมชัย ชยมงฺคโล)

ปาฐกถาธรรม

ผู้มีอริยทรัพย์ ย่อมไม่ยากจน

ผู้มีอริยทรัพย์ย่อมไม่ยากจน

ออกอากาศทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
กรมประชาสัมพันธ์
วันอาทิตย์ที่ ๑๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๗ เวลา ๘.๐๐ น.

ปาฐกถาธรรม โดย พระเทพญาณมงคล (เสริมชัย ชยมงฺคโล)

ผู้มีอริยทรัพย์ย่อมไม่ยากจน

เจริญสุข / เจริญพร ญาติโยมสาธุชนผู้ฟังทุกท่าน

วันนี้อาตมภาพก็ได้มาพบกับท่านผู้ฟังอีกเช่นเคย ในรายการปาฐกถาธรรม ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยนี้ ในวารดิถีแห่งปีใหม่นี้ อาตมภาพขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัย ประกอบด้วยบุญกุศลคุณความดีที่ได้สั่งสมอบรมมา จงได้โปรดดลบันดานให้ท่านผู้ฟังทุกท่านจงปราศจาก ความทุกข์ โศก โรค ภัย ทั้งปวง จงเจริญด้วยสติปัญญาอันเห็นชอบ มีอายุมั่นขวัญยืน และมีแต่ความสุข สมบูรณ์ บริบูรณ์ ด้วยมนุษย์สมบัติ สวรรค์สมบัติ และนิพพานสมบัติ ทุกท่านตลอดกาลนานเทอญ

สำหรับวันนี้จะได้บรรยายธรรมเรื่อง "ผู้มีอริยทรัพย์ย่อมไม่ยากจน" สมดังพระพุทธดำรัสที่ตรัสไว้ใน ธนสูตรที่ ๑ (องฺ. สตฺตก. ๒๓/๕/๕) ว่า

"ดูกรภิกษุทั้งหลาย ทรัพย์ ๗ ประการนี้ ๗ ประการเป็นไฉน? คือ ทรัพย์คือศรัทธา ๑ ศีล ๑ หิริ ๑ โอตตัปปะ ๑ สุตะ ๑ จาคะ ๑ ปัญญา ๑ ดูกรภิกษุทั้งหลาย ทรัพย์ ๗ ประการนี้แล ฯ"

ทรัพย์ คือ ศรัทธา ศีล หิริ โอตตัปปะ สุตะ จาคะและปัญญาเป็นที่ ๗ ทรัพย์เหล่านี้มีแก่ผู้ใด เป็นหญิงหรือชายก็ตาม บัณฑิตเรียกผู้นั้นว่า เป็นผู้ไม่ยากจน ชีวิตของผู้นั้นไม่เปล่าประโยชน์ เพราะฉะนั้น ท่านผู้มีปัญญาเมื่อระลึกถึงคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า พึงประกอบศรัทธา ศีล ความเลื่อมใส และการเห็นธรรม ฯ

เพราะเหตุไร สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงตรัสว่า อริยทรัพย์ ทรัพย์ คือ ศรัทธา ศีล หิริ โอตตัปปะ จาคะ และปัญญา มีในผู้ใด ไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชายก็ตาม บัณฑิต (ผู้รู้) เรียกผู้นั้นว่า เป็นผู้ไม่ยากจน ?

ก็เพราะโลกิยทรัพย์ทั้งหลาย อันมีทรัพย์สมบัติ รูปสมบัติ บริวารสมบัติ ได้แก่ บุตรภรรยา ข้าทาส บริวาร เป็นต้นเหล่านั้น เป็นเครื่องยังความปลาบปลื้มใจแก่ผู้มีอยู่ในครอบครอง และได้บริโภค ใช้สอยเพื่อบำบัดทุกข์ บำรุงสุข แก่ตนเอง แก่ครอบครัวและหมู่คณะ แม้ก็จริง แต่โลกิยทรัพย์หรือสมบัติทั้งหลายเหล่านั้นอาจพินาศเสียหายเพราะเหตุแห่งภัยพิบัติต่างๆ ได้ อาทิเช่น ราชภัย คือภัยที่ถูกทางการยึดทรัพย์หรือถูกปรับเป็นพินัยหลวง โจรภัย คือภัยแต่โจรผู้ร้ายหรือภัยพิบัติจากการถูกฉ้อโกงภัยจากสงคราม หรือการจลาจล อุบัติภัย คือภัยจากอุบัติเหตุ และภัยธรรมชาติต่างๆ เช่น วาตภัย คือภัยจากลมพายุ อัคคีภัย คือภัยจากไฟ

ไหม้ อุทกภัย คือภัยจากน้ำท่วม และภัยจากแผ่นดินไหวหรือแผ่นดินถล่ม เป็นต้น นอกจากนี้ โลกิย-ทรัพย์ยังอาจวิบัติเสียหายเพราะบุตรหลานหรือทายาทที่มีความประพฤติไม่ดี ล้างผลาญทรัพย์ หรือทำลายล้างกันเองเพราะแย่งชิงทรัพย์มรดก ดังที่สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัส (สํ. ส. ๑๕/ /๙) ว่า "**ผู้มีบุตร ย่อมเศร้าโศกเพราะบุตร ผู้มีโค ย่อมเศร้าเพราะโคเหมือนกัน นรชนมีความเศร้าโศกเพราะอุปธิ ผู้ใดไม่มีอุปธิ ผู้นั้นไม่ต้องเศร้าโศกเลย ฯ**"

คำว่า "อุปธิ" ณ ที่นี้หมายถึงกิเลส ตัณหา อุปาทาน คือความยึดถือสิ่งที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งทั้งหลาย ที่มีชีวิต มีวิญญาณครองก็ดี และที่ไม่มีชีวิต/วิญญาณครอง ได้แก่โลกิยทรัพย์สมบัติทั้งหลาย เป็นต้นเหล่านั้นก็ดี ด้วยตัณหาและทิฏฐิ ว่าสิ่งเหล่านั้น เป็นตัวตน บุคคล เรา-เขา ของเรา-ของเขา ซึ่งแท้ที่จริงโลกิยทรัพย์ทั้งหลายเหล่านั้น มีสภาวะที่เป็นเองตามธรรมชาติ คือเป็นสภาพที่ไม่เที่ยง (อนิจฺจํ) ต้องเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุปัจจัย ไม่คงทนอยู่ได้นานตลอดไป (ทุกขํ) และต้องเสื่อมสลายหมดสภาพเดิมของมันไปในที่สุด ไม่มีอะไรเป็นสาระในความเป็นตัวตน บุคคล เรา-เขา ของเรา-ของเขา หรือของใครตลอดไปเลย (อนตฺตา) แม้โดยที่สุด เมื่อเจ้าของตายลง ก็ตายไปมือเปล่า โลกิยทรัพย์ทั้งหลายเหล่านั้น ก็หาได้ติดตามตัวไปในสัมปรายภพด้วยไม่เลย ทุกคนจึงต้องพลัดพรากจากสิ่งที่ตนเคยรัก เคยหวงแหนด้วยกันทั้งสิ้น พระพุทธองค์จึงได้ตรัสว่า นรชนมีความเศร้าโศกเพราะอุปธิ ก็หมายความว่า ชนทั้งหลายต้องเศร้าโศก คือมีทุกข์ ก็เพราะเข้าไปยึดถือสิ่งที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่งทั้งหลาย ได้แก่โลกิยทรัพย์เหล่านั้น เป็นต้น ด้วยตัณหาและทิฏฐิ จึงเป็นทุกข์ ถ้าไม่มีอุปธิ คือ ความยึดถือด้วยตัณหาและทิฏฐิ ก็ไม่ต้องเศร้าโศก คือไม่ต้องทุกข์เลย

ส่วน "อริยทรัพย์" คือคุณความดีอันประเสริฐ กล่าวคือ ทรัพย์ คือศรัทธาในบุคคลและข้อปฏิบัติที่ควรศรัทธา ได้แก่ความศรัทธาเลื่อมใสในคุณพระพุทธคุณพระธรรม และคุณพระสงฆ์ ๑ ศีล ๑ และปัญญาอันเห็นแจ้งในสภาวธรรมและพระอริยสัจธรรมตามที่เป็นจริง ๑ เป็นต้นเหล่านี้ อันบุคคลได้ปฏิบัติสั่งสมอบรมให้เจริญขึ้น เป็นอริยทรัพย์อยู่ในจิตสันดานดีแล้ว ย่อมไม่มีวิบัติ เสียหายด้วยภัยพิบัติใดๆ ชื่อว่าตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้ ชีวิตของผู้เจริญด้วยอริยทรัพย์นี้ ย่อมไม่เปล่าประโยชน์ คืออริยทรัพย์นั้นย่อมเป็นเหตุปัจจัยให้ได้ประสบความเจริญและสันติสุขในชีวิต ทั้งในภพชาติปัจจุบัน และแม้ตัวจะตาย อริยทรัพย์ที่ตนได้ปฏิบัติ ได้สั่งสมอบรมดีแล้วนั้น ยังติดตามให้ผลเป็นความเจริญและสันติสุขแก่ชีวิตตนเองในภพชาติต่อๆ ไป ตราบเท่าถึง มรรค ผล และพระนิพพาน ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์และที่เป็นบรมสุขอย่างถาวรตลอดไป

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงตรัสว่า "อริยทรัพย์ทั้ง ๗ ประการเหล่านี้ ย่อมมีในผู้ใด บัณฑิตเรียกผู้นั้นว่า เป็นผู้ไม่ยากจน และชีวิตของผู้นั้นย่อมไม่เปล่าประโยชน์" ด้วยประการฉะนี้ ดังจะได้อธิบายขยายความต่อไป

อริยทรัพย์ที่ ๑ คือ ความศรัทธาเลื่อมใสบุคคลและข้อปฏิบัติที่ควรศรัทธา

บุคคลที่ควรแก่การเลื่อมใสศรัทธา คือคนดี มีศีล มีธรรม ผู้มีปกติประพฤติปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ ผู้ทรงคุณธรรมประเสริฐสูงที่สุดคือ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ผู้ทรงเห็นแจ้งโลก กล่าวคือ ผู้ทรงรู้ทรงเห็นความเป็นไปของสัตว์โลกทั้งหลายทั่วทั้งจักรวาล แสนโกฏิจักรวาล อนันต-จักรวาล ไม่มีประมาณ ผู้ตรัสรู้พระอริยสัจ ๔ ด้วยพระองค์เองโดยชอบ คือตรัสรู้ความจริงอย่างประเสริฐ ๔ ประการ ได้แก่ ทุกข์ เหตุแห่งทุกข์ สภาวะที่ทุกข์ดับเพราะเหตุดับคือพระนิพพาน และหนทางปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์-ได้ถึงบรมสุขอย่างถาวร ผู้ทรงเป็นพระอรหันต์ คือผู้ไกลจากกิเลสและบาปธรรมทั้งปวง และผู้ทรงมีพระมหากรุณาคุณ ต่อสัตว์โลกทั้งหลาย เมื่อได้ตรัสรู้พระธรรมวิเศษแล้ว ก็มิได้ทรงเสวยวิมุตติสุขอยู่เฉพาะพระองค์เองผู้เดียว ได้เสด็จออกเผยแผ่พระธรรมคำสั่งสอนแก่เวไนยสัตว์ ผู้มีอัธยาศัยพอจะรู้ธรรมของพระองค์ได้ ให้ได้ศึกษาและปฏิบัติธรรมเพื่อบรรลุโมกขธรรม คือธรรมนำสัตว์ให้หลุดพ้นจากกิเลสเหตุแห่งทุกข์ ได้บรรลุ มรรค ผล นิพพาน ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์และได้ถึงบรมสุขอย่างถาวรตามรอยบาทพระพุทธองค์ ตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้

อีกประการ ๑ ข้อปฏิบัติที่ควรศรัทธา คือข้อปฏิบัติให้ถึงความพ้นทุกข์และได้ถึงบรมสุขตามรอยบาทพระพุทธองค์ นั้นคือ พระอริยมรรคมีองค์ ๘ ได้แก่ สัมมาทิฏฐิ ความเห็นชอบในพระอริยสัจ ๔ นี้ประการ ๑ สัมมาสังกัปปะ ความดำริชอบ คือความดำริออกจากกิเลสเหตุแห่งทุกข์ประการ ๑ สองประการนี้พระพุทธองค์ได้ทรงสงเคราะห์เข้าใน “ปัญญาสิกขา” คือการอบรมปัญญาให้เห็นแจ้ง รู้แจ้งสภาวธรรมและพระอริยสัจธรรมตามที่เป็นจริง

สัมมาวาจา การกล่าววาจาชอบ ๑ สัมมากัมมันตะ การประกอบกิจการงานชอบ ๑ สัมมาอาชีวะ การประกอบอาชีพชอบ ๑ สามประการนี้ทรงสงเคราะห์เข้าใน “ศีลสิกขา” คือการศึกษาอบรมกายและวาจาให้สงบและเรียบร้อยดีไม่มีโทษ โดยการปฏิบัติศีล

สัมมาวายามะ ความเพียรชอบใน ๔ สถาน ๑ สัมมาสติ คือความระลึกชอบ ๑ และสัมมาสมาธิ คือการเจริญสมาธิชอบ ๑ สามประการนี้ทรงสงเคราะห์เข้าใน “จิตตสิกขา” คือการอบรมจิต ให้สงบ ให้หยุด ให้นิ่งเป็นสมาธิแนบแน่นมั่นคง เพื่อกำจัดกิเลสนิวรณ์เครื่องกันปัญญา ให้บริสุทธิ์ผ่องใสควรแก่งานเจริญวิชชา ให้เห็นแจ้งรู้แจ้งในสภาวธรรมและสัจจธรรมตามที่เป็นจริงต่อไป

นี้ คือ อริยทรัพย์ ชื่อว่า ทรัพย์ คือ ความศรัทธา เลื่อมใสในบุคคลและข้อปฏิบัติที่ควรเลื่อมใสศรัทธา

อริยทรัพย์ที่ ๒ คือ ศีล อันมีนัยหรือรายละเอียดอยู่ในอริยมรรคมีองค์ ๓ ได้แก่ สัมมาวาจา การกล่าวแต่วาจาที่ชอบ คือวาจาที่จริง ไม่โป้ปดมดเท็จ วาจาที่สุภาพ ไพเราะ อ่อนหวาน ไม่หยาบคาย วาจาที่สมานไมตรี ไม่ยุแยกให้เขาแตกสามัคคีกัน และวาจาสุภาษิต ไม่เพ้อเจ้อเหลวไหล ไร้สาระ นี้ประการ ๑ สัมมากัมมันตะ การกระทำกิจการงานโดยชอบ ได้แก่ ความเป็นผู้เว้นจากเจตนาฆ่าสัตว์ตัดชีวิต และเว้นจากเจตนาประทุษร้ายหรือผจญสัตว์ที่มีชีวิตให้เดือดร้อน เว้นจากการลักฉ้อ เว้นจากการประพฤติผิดในกาม และเว้นจากการเสพสิ่งเสพติดมึนเมาให้โทษเป็นที่ตั้งแห่งความประมาททั้งหลาย เป็นต้น และโดยความหมายอย่างกว้าง หมายความรวม

ถึงการเว้นจากอบายมุขต่างๆ ได้แก่เว้นจากการพนัน การติดเที่ยวกลางคืน การหมกมุ่นในกาม-ไม่สำรวมในกาม การคบคนชั่วเป็นมิตร และเว้นจากความเกียจคร้านในกิจการงาน อันเป็นปากทางแห่งความเสื่อมเสียทรัพย์สิน เสื่อมเสียเกียรติยศ ชื่อเสียง และอาจเสื่อมเสียถึงชีวิต เลือดเนื้อได้ เป็นต้น นี้ประการ ๑ อีกประการ ๑ สัมมาอาชีวะ การประกอบอาชีพชอบ คือไม่หลอกลวงเขาเลี้ยงชีวิต เช่นการปลอมแปลงสินค้าหรือการโกงตาชั่ง เป็นต้น ไม่ประกอบอาชีพที่เป็นการทำลายชีวิตและทรัพย์สินผู้อื่น เช่น การผลิต การจำหน่าย สิ่งเสพติดมึนเมาให้โทษเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท การผลิตและจำหน่ายอาวุธยุทธภัณฑ์ ยาพิษ และ/หรือเชื้อโรคเพื่อใช้ทำลายล้างชีวิตและทรัพย์สินของผู้อื่น และโดยความหมายอย่างกว้าง รวมถึงการไม่ประกอบอาชีพที่มอมเมาประชาชน เช่นการตั้งบ่อนการพนัน หรือแหล่งบันเทิงเริงรมย์ที่เป็นลามกอนาจาร เป็นต้น นี้อีกประการ ๑ อริยมรรค ๓ ประการนี้ พระพุทธองค์ได้ทรงสงเคราะห์เข้าใน ศีลขันธ์ คือกองแห่งศีล หรือศีลสิกขา คือการศึกษาอบรมกายและวาจาให้สงบ และเรียบร้อยดีไม่มีโทษ โดยการปฏิบัติศีล นี้ คือ อริยทรัพย์ ชื่อว่า ทรัพย์ คือศีล

บัณฑิตผู้มีปัญญา ได้เห็นคุณของการมีศีล และเห็นโทษของความประพฤติผิดศีลแล้ว จึงสำรวมระวังความประพฤติปฏิบัติทาง กาย ทางวาจาให้เรียบร้อยดีไม่มีโทษ โดยการรักษาศีลให้บริสุทธิ์ และสมบูรณ์อยู่เสมอ และพึงมีข้อสังเกตุว่า ผู้มีศีล ก็มีปัญญาอันเห็นชอบ รู้บาป-บุญ คุณ-โทษ รู้ทางเจริญ-ทางเสื่อมแห่งชีวิตตามที่เป็นจริง ผู้มีปัญญาอันเห็นชอบ ก็มีศีล

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงตรัส (สีล. ที. ๙/๑๙๔/๑๕๘-๑๕๙) กับพราหมณ์ ว่า “พราหมณ์ ! ข้อนั้น เป็นอย่างนั้นๆ แหละพราหมณ์ ศีลย่อมชำระปัญญาให้บริสุทธิ์ และปัญญาเล่า ก็ชำระศีลให้บริสุทธิ์เหมือนกัน; ศีลอยู่ที่ใด ปัญญาอยู่ที่นั้น, ปัญญาอยู่ที่ใด ศีลก็อยู่ที่นั้น; ผู้มีศีลก็มีปัญญา, ผู้มีปัญญาก็มีศีล; บัณฑิตทั้งหลาย ย่อมกล่าวถึงศีลและปัญญา ว่าเป็นของเลิศในโลก”

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัสแก่คฤหบดีทั้งหลาย ถึงอานิสงส์ของศีลสมบัติของผู้มีศีลอย่างน้อยศีล ๕ ขึ้นไป ว่า

“ดูกรคฤหบดีทั้งหลาย อานิสงส์แห่งศีลสมบัติของผู้มีศีล ๕ ประการนี้

ดูกรคฤหบดีทั้งหลาย บุคคลในโลกนี้เป็นผู้มีศีล ถึงพร้อมด้วยศีล ย่อมได้ประสบกองแห่งโภคะใหญ่ มีความไม่ประมาทเป็นเหตุ นี้เป็นอานิสงส์ที่ ๑ แห่งศีลสมบัติของผู้มีศีล

ดูกรคฤหบดีทั้งหลาย ข้ออื่นยังมีอยู่อีก กิตติศัพท์อันงามของผู้มีศีล ผู้ถึงพร้อมด้วยศีล ย่อมฟุ้งไป นี้เป็นอานิสงส์ที่ ๒ แห่งศีลสมบัติของผู้มีศีล

ดูกรคฤหบดีทั้งหลาย ข้ออื่นยังมีอยู่อีก ผู้มีศีล ถึงพร้อมด้วยศีล จะเข้าไปสู่บริษัทใดๆ จะเป็นขัตติยบริษัทก็ตาม พราหมณบริษัทก็ตาม คฤหบดีบริษัทก็ตาม สมณบริษัทก็ตาม ย่อมเป็นผู้องอาจ ไม่เคอะเขินเข้าไป นี้เป็นอานิสงส์ที่ ๓ แห่งสมบัติของผู้มีศีล

ดูกรคฤหบดีทั้งหลาย ข้ออื่นยังมีอยู่อีก ผู้มีศีล ถึงพร้อมด้วยศีล เป็นผู้ไม่หลงทำกาลกิริยานี้เป็นอานิสงส์ที่ ๔ แห่งศีลสมบัติของผู้มีศีล

ดูกรคฤหบดีทั้งหลาย ข้ออื่นยังมีอยู่อีก ผู้มีศีล ถึงพร้อมด้วยศีล เบื้องหน้าแต่ตายเพราะกายแตก ย่อมเข้าถึงสุคติโลกสวรรค์”

เพราะเหตุนั้น เวลาที่ญาติโยมขอศีลจากพระ เมื่อพระท่านให้ศีลจบแล้ว ท่านจะแสดงสรุปอานิสงส์ของศีล ว่า

สีเลน สุคตึ ยนฺติ สีเลน โภคสมฺปทา

สีเลน นิพฺพุตึ ยนฺติ ตสฺมา สีลํ วิโสธเยฯ

แปลความว่า “บุคคลจะถึงสุคติโลกสวรรค์ได้ ก็ด้วยความมีศีล จะถึงพร้อมด้วยโภคทรัพย์ ก็ด้วยความมีศีล จะถึงความดับเย็น คือความสิ้นกิเลสเหตุแห่งทุกข์ได้ ก็ด้วยศีล เพราะเหตุนั้น บุคคลพึงรักษาศีลให้บริสุทธิ์ฯ”

กล่าวแต่เฉพาะอานิสงส์ประการแรกตามพระพุทธดำรัสนี้ว่า “บุคคลในโลกนี้เป็นผู้มีศีล ถึงพร้อมด้วยศีล ย่อมได้ประสบกองแห่งโภคะใหญ่ มีความไม่ประมาทเป็นเหตุ”

ปัญญาชนพึงเห็นผู้มีศีลแม้เพียงข้อ ๕ คือ เจตนากรรม เว้นจากการเสพสิ่งเสพติดมึนเมาให้โทษเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ว่าเป็นเหตุให้เจริญด้วยโภคทรัพย์ เพราะว่าการเว้นจากการเสพสิ่งเสพติดมึนเมาเป็นที่ตั้งแห่งความประมาทนั้น ประการแรก ทำให้ไม่ต้องเสียทรัพย์ในการซื้อหามาเสพ ประการที่ ๒ ไม่ต้องเสียสุขภาพกายและสุขภาพจิตเพราะยาเสพติดเป็นเหตุ ประการที่ ๓ เมื่อสุขภาพกายดี สุขภาพจิตคือสติปัญญาดีอยู่ ก็ย่อมสามารถประกอบกิจการงานหรือการอาชีพให้ได้ผลดี ดีกว่าเมื่อสุขภาพกาย สุขภาพจิตเสื่อมโทรมลงเพราะยาเสพติดเป็นเหตุ เพราะเหตุนั้น โภคทรัพย์ที่ยังไม่มีย่อมเกิดขึ้น ส่วนที่มีอยู่แล้วก็ไม่เสียหาย และกลับเพิ่มพูนขึ้นด้วยประการฉะนี้

ส่วนผู้ประพฤติผิดศีลข้อนี้ คือผู้เสพสิ่งเสพติดมึนเมาให้โทษเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท ประการแรกย่อมเสียทรัพย์ในการซื้อหาสิ่งเสพติดเหล่านี้มาเสพ ยิ่งติด ยิ่งต้องเสพมาก และ ยิ่งต้องเสียทรัพย์เพื่อให้ได้สิ่งเสพติดเหล่านั้นมาเสพมากยิ่งขึ้นตามระดับความติดและอยากเสพ ประการที่ ๒ สุขภาพกายและสุขภาพจิต ย่อมเสื่อมโทรมลง ประการที่ ๓ สติปัญญาความสามารถในการประกอบกิจการงานหรือการอาชีพให้สำเร็จ หรือให้ได้ผลดี ย่อมเสื่อมถอยลง หนักเข้าถึงไร้ความสามารถในการประกอบกิจการงาน เพราะเหตุนั้น ทรัพย์ที่มีอยู่ย่อมร่อยหรอหมดลง ทรัพย์ใหม่ก็ไม่อาจเกิดขึ้นได้ นอกจากนี้ ผู้ประพฤติผิดศีลข้อนี้ ย่อมเป็นผู้ประมาท ขาดสติสัมปชัญญะรู้ผิด-ชอบ ชั่ว-ดี จึงมักประพฤติผิดศีลข้ออื่นๆ ได้โดยง่าย ดังปรากฏข่าวร้ายเป็นประจำ เป็นต้น ว่า ผู้ประกอบอาชญากรรมต่างๆ นับตั้งแต่การทะเลาะวิวาท การยิง การตีรันฟันแทง ทำร้ายกัน หรือการลักขโมย ปล้นฆ่ากันต่างๆ ก็ดี อุบัติเหตุในการขับขี่ยวดยานพาหนะก็ดี การประพฤติผิดประเวณีและสำส่อนในกามก็ดี แม้การกระทำอนาจารด้วยไร้ความละอาย กล้าเปลือยหรือเปิดเผยร่างกายส่วนที่ไม่ควรเปิดเผยต่อสาธารณชนก็ดี เหล่านี้ ส่วนมากมีสาเหตุจากการเสพสิ่งเสพติดมึนเมาให้โทษเป็นที่ตั้งแห่งความประมาท เช่น สุรา เบียร์ ยาบ้า ยาอี เป็นต้น ความประพฤติผิดศีลดังกล่าวนี้ ล้วนนำมาซึ่งความเสียหายทรัพย์สิน เกียรติยศชื่อเสียง และสูงสุดถึงเสียชีวิต เลือดเนื้อ และเสียอนาคต เป็นการทำลาย

ฐานะของตนเองและครอบครัว เพราะความโง่เขลาเบาปัญญาแท้ๆ ถ้าจะกล่าวโทษของผู้ประพฤติผิดศีลโดยส่วนรวมแล้ว ก็นับเป็นการทำลายฐานะทางเศรษฐกิจและทางสังคมของประเทศชาติไปด้วย ค่าที่สังคมและประเทศชาติต้องสูญเสียหรือสิ้นเปลืองทรัพยากรต่างๆ เพื่อมาคอยป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้ประพฤติผิดศีล เพราะความประมาทขาดสติสัมปชัญญะ ขาดความละอายและเกรงกลัวต่อบาปอกุศลเหล่านี้ ปีละเป็นจำนวนมากมายอยู่ในขณะนี้

ส่วนผู้มีศีลสมบัติเป็นคุณธรรมประจำใจ ย่อมเป็นผู้ไม่ประมาท หลงมัวเมาในชีวิต ย่อมดำเนินชีวิตไปด้วยสติปัญญาอันเห็นชอบ รู้ทางเจริญ-ทางเสื่อมแห่งชีวิตตามที่เป็นจริง ให้สามารถเจริญในหน้าที่กิจการงานหรือการอาชีพ ถึงความเจริญและสันติสุขด้วยโภคทรัพย์ตามสมควรแก่ฐานะและพลอยให้สังคมประเทศชาติมีฐานะทางเศษฐกิจและทางสังคมโดยส่วนรวมเจริญและมั่นคงดีได้ ด้วยประการฉะนี้

อริยทรัพย์ที่ ๓ และ**ที่ ๔** คือ **หิริ** และ **โอตตัปปะ ความละอาย และเกรงกลัวต่อบาปอกุศล** กล่าวคือ ความละอายเกรงกลัวต่อกายทุจริต วจีทุจริต และมโนทุจริต เป็นต้น อริยทรัพย์ คือ หิริโอตตัปปะ ๒ ประการนี้แหละที่เป็นเหตุใกล้แห่งศีล กล่าวคือ บุคคลจะมีศีลก็เพราะมีจิตสำนึกละอายต่อความประพฤติผิดศีล และเกรงกลัวต่อผลจากการทำบาปอกุศล สมดังที่พระพุทธโฆษาจารย์ได้อรรถาธิบายในคัมภีร์พระวิสุทธิมรรค สีลนิเทศ มีความว่า “แท้จริง ในเมื่อหิริโอตตัปปะ ละอายแต่บาป กลัวแต่บาปมีอยู่แล้ว ศีลก็บังเกิดมี ศีลก็ตั้งอยู่ เมื่อหิริโอตตัปปะ ละอายแต่บาป กลัวแต่บาปไม่มีแล้ว ศีลก็มิได้บังเกิด ศีลก็มิได้ตั้งอยู่ เพราะเหตุการณ์ดังนั้น ศีลจึงมีหิริโอตตัปปะเป็นอาสันนเหตุ”

นี้คือ อริยทรัพย์ ชื่อว่า ทรัพย์ คือ หิริ โอตตัปปะ ได้แก่ ความละอายและความเกรงกลัวต่อบาปอกุศล

อริยทรัพย์ที่ ๕ สุตะ หรือ **พหูสูต** กล่าวคือ **เป็นผู้เคยได้สดับตรับฟังหรือเป็นผู้ได้เคยเรียนรู้ และ/หรือเป็นผู้มีประสบการณ์จากการได้เรียนรู้และได้ฝึกฝนศิลปะวิทยามามาก** โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือการเรียนรู้หลักธรรมและปฏิบัติธรรมมามาก ย่อมช่วยให้เจริญปัญญารู้บาป-บุญ คุณ-โทษ รู้ทางเจริญที่ควรดำเนิน รู้ทางเสื่อมที่ไม่ควรดำเนิน ปัญญารอบรู้สูงขึ้นไปถึงรู้แจ้งเห็นแจ้งสภาวธรรมและอริยสัจธรรมตามที่เป็นจริง เป็นปัญญาส่องสว่างแนวทางดำเนินชีวิตไปสู่ความเจริญและสันติสุข อย่างสูงถึง มรรค ผล นิพพานที่สิ้นสุดแห่งทุกข์และที่เป็นบรมสุขอย่างถาวรได้แน่นอน นี้คือ อริยทรัพย์ ชื่อว่า ทรัพย์ คือ สุตะ หรือ พหูสูต

อริยทรัพย์ที่ ๖ จาคะ คือ **ความเป็นผู้ปราศจากความตระหนี่ หรือเห็นแก่ตัวจัด เป็นผู้ยินดีในการเสียสละ กำลังกาย สติปัญญา/ความสามารถและเสียสละกำลังทรัพย์เพื่ออนุเคราะห์ สงเคราะห์ เอื้อเฟื้อ ช่วยเหลือ ผู้อื่นให้อยู่ดีมีสุขและให้พ้นทุกข์** อนึ่งพึงสังเกตว่า เหตุใกล้ความยินดีในการเสียสละเพื่ออนุเคราะห์ สงเคราะห์ผู้อื่นนั้น ก็คือเมตตาพรหมวิหาร ๑ กล่าวคือ ความรักในเพื่อนมนุษย์และ/หรือสัตว์โลกทั้งหลาย ปรารถนาให้เขาอยู่ดีมีสุข และกรุณาพรหมวิหาร ๑ คือความเวทนาสงสารเพื่อนมนุษย์หรือ

สัตว์โลกทั้งหลาย ปรารถนาให้เขาพ้นทุกข์ จึงเสียสละกำลังกาย กำลังทรัพย์ เป็นต้น เพื่ออนุเคราะห์ สงเคราะห์ผู้อื่นโดยไม่เสียดาย

อานิสงส์ของผู้ยินดีในการเสียสละโดยการบริจาคหรือให้ปันทรัพย์สิ่งของนั้น สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้ตรัส (ขุ. อิติ. ๒๕/๒๗๐/๒๙๙) ว่า

อคฺคสฺมึ ทานํ ททตํ อคฺคํ ปุญฺญํ ปวฑฺฒติ

อคฺคํ อายุ จ วณฺโณ จ ยโส กิตฺติ สุขํ พลํ

แปลความว่า “เมื่อให้ทานในวัตถุอันเลิศ บุญอันเลิศ อายุ วรรณะ ยศ เกียรติ สุข และกำลังอันเลิศ ก็ย่อมเจริญ.”

นี้คือ อริยทรัพย์ ชื่อว่า ทรัพย์ คือ จาคะ กล่าวคือ ความเป็นผู้ปราศจากความตระหนี่หรือเห็นแก่ตัวจัด เป็นผู้ยินดีในการเสียสละเพื่ออนุเคราะห์ สงเคราะห์ ช่วยเหลือผู้อื่นให้อยู่ดีมีความสุข และให้พ้นทุกข์

อริยทรัพย์ที่ ๗ ปัญญา ณ ที่นี้ หมายถึงปัญญาอันเห็นชอบ ขั้นพื้นฐานคือปัญญารู้ผิด-ชอบ ชั่ว-ดี รู้บาป-บุญ คุณ-โทษ รู้ทางเจริญ-ทางเสื่อมแห่งชีวิตที่ควรดำเนิน และรู้ทางเสื่อมแห่งชีวิตที่ไม่ควรดำเนินตามที่เป็นจริง ขั้นสูงคือปัญญารอบรู้กองสังขาร รู้สภาวะที่เป็นเองหรือสามัญลักษณะของธรรมชาติที่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง ที่มีชีวิต มีวิญญาณครอง อย่างเช่นมนุษย์และสัตว์โลกอื่นทั้งหลาย รวมเรียกว่า “อุปาทินนกสังขาร” และที่ไม่ประกอบด้วยปัจจัยปรุงแต่ง ได้แก่ทรัพย์สิ่งของต่างๆ ชื่อว่า “อนุปาทินนกสังขาร” ตามที่เป็นจริงว่า เป็นสภาพที่ไม่เที่ยง (อนิจฺจํ) ไม่คงทนอยู่ในสภาพเดิมได้นานตลอดไป (ทุกฺขํ) และต้องเสื่อมสลายหมดสภาพเดิมของมันไปในที่สุด ไม่มีอะไรเป็นแก่นสารสาระในความเป็นตัวตน บุคคล เรา-เขา ของเรา-ของเขา หรือของใครอย่างถาวรตลอดไปได้เลย (อนตฺตา) ปัญญารอบรู้กองสังขารดังกล่าวนี้ นำไปสู่ปัญญาอันเห็นแจ้งในพระอริยสัจ ๔ คือความจริงอย่างประเสริฐในเรื่องของทุกข์ เหตุแห่งทุกข์ สภาวะที่ทุกข์ดับเพราะเหตุดับ และหนทางปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์ ได้ถึงบรมสุขอย่างถาวร อันเป็นทางให้ได้บรรลุมรรค ผล นิพพาน ที่สิ้นสุดแห่งทุกข์และถึงบรมสุขอย่างถาวรตามระดับภูมิธรรมที่ปฏิบัติได้

เพราะเหตุนั้น บัณฑิตผู้มีปัญญาจึงตั้งใจศึกษาและประพฤติปฏิบัติธรรมนี้ เพื่อปลูกฝังอริยทรัพย์อันใครๆ เอาไปไม่ได้ และไม่ต้องถูกทำลายโดยประการใดๆ นี้ ให้เกิดมีและให้เจริญขึ้นในจิตสันดาน เพื่อความเจริญและสันติสุขแก่ตนเอง แก่ครอบครัว หมู่คณะ และแก่สังคมประเทศชาติ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า จึงได้ตรัสว่า “อริยทรัพย์ทั้ง ๗ ประการเหล่านี้ มีแก่ผู้ใด เป็นหญิง หรือชายก็ตาม บัณฑิตเรียกผู้นั้นว่า เป็นผู้ไม่ยากจน ชีวิตของผู้นั้นไม่เปล่าประโยชน์ เพราะฉะนั้น ท่านผู้มีปัญญา เมื่อระลึกถึงคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า พึงประกอบด้วยศรัทธา ศีล ความเลื่อมใสและการเห็นธรรม”

การเห็นธรรมนั้น คือ การปฏิบัติธรรมโดยทางไตรสิกขา ได้แก่ ศีลสิกขา จิตตสิกขา และปัญญาสิกขา อันมีนัยหรือรายละเอียดในอริยมรรคมีองค์ ๘ ให้เห็นแจ้ง รู้แจ้ง สภาวธรรมและอริยสัจธรรมตามที่เป็นจริง อันเป็นทาง มรรค ผล นิพพาน นั้นเอง

เมื่อบัณฑิตผู้มีปัญญา จากการที่ได้ศึกษาและปฏิบัติธรรม ปลูกฝังและยังอริยทรัพย์นี้ให้เจริญและมั่นคงลงในจิตสันดานดีแล้วเพียงไร ย่อมเห็นคุณของพระรัตนตรัย คือคุณพระพุทธเจ้า คุณพระธรรมเจ้า และคุณของพระสงฆเจ้า มากเพียงนั้น และย่อมศรัทธาเลื่อมใส เชื่อพระปัญญาตรัสรู้ของพระพุทธเจ้า ว่า แม้เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคพระองค์นั้น ทรงเป็นพระอรหันต์ ผู้ตรัสรู้แล้วเองโดยชอบ เป็นผู้ตื่น/ผู้เบิกบานดีแล้ว เป็นผู้จำแนกธรรม และย่อมศรัทธาเลื่อมใสในพระธรรมคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ว่า ธรรมปฏิบัติของพระพุทธเจ้านั้น ไม่ประกอบด้วยกาล กล่าวคือเมื่อปฏิบัติแล้วได้รับผลทันที เป็นธรรมที่เห็นได้เอง เป็นธรรมที่สามารถชี้ให้ผู้อื่นมาดูได้ คือเป็นธรรมที่พิสูจน์ให้ได้รู้เห็นผลจริงได้ และเป็นธรรมที่ควรปฏิบัติควรน้อมเข้ามาสู่ใจตน เป็นธรรมที่วิญญูชนคือผู้มีปัญญาจะพึงรู้ได้เฉพาะตน และย่อมศรัทธาในพระอริยสงฆ์ ผู้ปฏิบัติดี ปฏิบัติชอบ และในพระสมมติสงฆ์ที่ตั้งใจศึกษาและปฏิบัติ ดำเนินปฏิปทาตามทางสายกลาง คืออริยมรรคมีองค์ ๘ ตามรอยบาทพระพุทธองค์ โดยไม่ลังเลสงสัยในคุณของพระรัตนตรัย ด้วยประการฉะนี้

เนื่องในวโรกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา ๖ รอบ ๑๒ สิงหามหาราชินีที่จะถึงนี้ อาตมภาพขอเดชานุภาพแห่งคุณพระรัตนตรัยจงได้โปรดดลบันดาลอภิบาลคุ้มครองให้องค์ประมุขของชาติ และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พร้อมด้วยพระราชจักรีวงศ์ จงทรงพระเกษมสำราญ ทรงมีพระชนมายุยิ่งยืนนาน ทรงปราศจากโรคาพาธทั้งปวง ทรงชำนะศัตรูหมู่มาร สถิตสถาพรอยู่ในสิริราชสมบัติ และขอให้ประเทศชาติไทยของเราจงเจริญวัฒนา ปวงประชามีความสุข ทุกทิพาราตรีเทอญฯ ขอถวายพระพร เจริญพร